

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Utfasning av ersättning för höga sjuklönekostnader

IFAU har läst promemorian med utgångspunkt i vårt uppdrag att bland annat följa upp och utvärdera socialförsäkringspolitiken. Vi har utifrån det följande synpunkter:

Sammanfattning

- IFAU delar slutsatsen att nuvarande ersättningssystem för höga sjuklönekostnader innebär en risk för felaktiga utbetalningar.
- IFAU är tveksamma till att nuvarande försäkring skulle påverka små företags incitament att förbättra arbetsmiljön och därmed minska korttidssjukfrånvaron bland de anställda, vilket framförs som en risk i PM.

Ineffektiv utformning av försäkringen

Som Riksrevisionen (RiR 2023:16) nyligen påpekat är försäkringen för höga sjuklönekostnader inte utformad så att risken för felaktiga utbetalningar minimeras. Ordningen att Skatteverket inhämtar uppgifter om sjuklönekostnader och ansvarar för utbetalning av ersättning medan Försäkringskassan ansvarar för handläggning och kontroll ökar risken för felaktiga utbetalningar. Arbetsgivarna har till exempel inte någon tydlig information om hur deras lämnade uppgifter kommer att användas och behandlas. Vidare har Skatteverket inte ansvar för att kontrollera att de inlämnade uppgifter är korrekta eftersom beslut om ersättning fattas av Försäkringskassan som i sin tur inte har möjlighet att kontrollera uppgifterna. IFAU håller därför med om att det finns en risk för felaktiga utbetalningar.

Företagsstorlek och försäkring mot höga sjuklönekostnader

Hall, Liljeberg och Lindahl (2023) undersöker hur införandet av reformen med nuvarande generösare regler påverkar företags korttidssjukfrånvaro och anställningsmönster. De finner inte att korttidssjukfrånvaro och rekryteringsmönster påverkades för småföretag i löneklass 2 och 3 med i genomsnitt 12 respektive 22 anställda. Författarna menar, mot bakgrund av detta, att generösare regler inte har betydelse för de aktuella småföretagen. En

Datum
2023-12-11

möjlig anledning till detta är att arbetsgivarnas relativa produktionsbortfall vid sjukfrånvaro är mycket större i mindre än i större företag, och att en försäkring mot höga sjuklönekostnader därför inte fullt ut kan kompensera för dessa mindre företags större produktionsförlust. Det är därför inte självklart att en försäkring mot höga sjuklönekostnader påverkar små företag på samma sätt som stora.

Hall m.fl. konstaterar också att det inte går att dra några slutsatser om korttidssjukfrånvaro för de allra minsta företagen (i löneklass 1 med i genomsnitt 5 anställda) då datakvaliteten för korttidssjukfrånvaro är bristfällig för dessa företag.

I medelstora företag med i genomsnitt 42 anställda ökade sjukfrånvaron till följd av de mer generösa försäkringsreglerna. Orsaken är, enligt studien, inte att företagen anställde personer med högre risk för sjukfrånvaro utan att nyanställda som var sjuka under första anställningsåret i högre grad blev kvar i företaget efter reformen jämfört med innan. Arbetsgivarna verkar alltså ha blivit mer toleranta. Det finns därför anledning att tro att avskaffandet av försäkringen kan leda till färre sjuklönedagar i medelstora företag.

Sammantaget visar resultaten i Hall m.fl. att det inte är uppenbart att vi ska dra slutsatsen att en mer generös försäkring minskar de små arbetsgivarnas incitament att förbättra arbetsmiljön och på så sätt minska korttidssjukfrånvaron bland de anställda, vilket promemorian gör gällande.

I detta ärende har generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson beslutat. Docent Erica Lindahl har varit föredragande.

Maria Hemström Hemmingsson

Erica Lindahl

Datum
2023-12-11

Referenser

Hall, C., Liljeberg, L. och E. Lindahl (2023) "Firm responses to a more generous insurance against high sick pay costs", *Labour Economics*: <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2023.102477>.

Riksrevisionen (2023) "Lätt att göra fel – systemet för ersättning mot höga sjuklönekostnader" RiR 2023:16.